

# DELAVSKA POLITIKA

## POLITIČEN DNEVNIK

Št. 40.

V Ljubljani, četrtek 18. februarja 1926.

Leto I.

### Dijaško vprašanje.

Uradništvo in sploh inteligenčni proletarijat doživlja v Jugoslaviji vedno večje eksistenčne krize, uradništvo je vkopano v dolgove, družine so le za silno oblečene, otroci bolehi ker je ob teh plačah težko nabavljati najpotrebnejši življenjski material. Analogno uradniškemu položaju in položaju inteligenčnega proletarijata je tudi stanje dijaštva, ki vedno in po večini izhaja iz uradniških in kmetijskih družin. Dokler časa je kmet še mogel dihati in zmagovati okrutne davke, je tudi dijakom iz kmetijskih hiš kolikor toliko bila eksistenca neogrožena, sedaj pa, ko se kmetije zadolžujejo, in zgubljajo produkti, zlasti les svojo prejšnjo vrednost in tudi lesni trg ni več tako živahen, je dijaštvo iz kmetij v obupnem položaju. Zadovoljevanje se mora z minimalno količino hrane, begati od družine do družine, da vjame kje kako instrukcijo, da si privoščijo vsak dan vsaj kosilec v ljudskem domu. Enaka usoda preganja tudi dijaštvo iz uradniških skupin. Če že stanujejo očetje v Ljubljani, so preskrbljeni vsaj z zasilnim stanovanjem in zasilno hrano, gorje pa onim katerih očetje so nastavljeni v provinci ali provincijalnih mestih. Dobivajo mogoče malenkostne mesečne prispevke, drugače so pa podvrženi vsem mogočim težkočam življenja in njega neizprosni zahtevam.

V takih razmerah ni nič čudnega, da je dijaštvo zbegano in da na zunaj ne daje nekdanjega sijaja mladeniške dovtornosti, da je pogreznjeno vase in hiti s študijem, se bori za kruh in si za bodočnost brani pred bacili raznih bolezni. Država sama se le malo zanima za naše, specijelno za slovensko dijaštvo. Stipendije so le maloštevilne, na ljubljanski univerzi jih je, če se ne motimo okrog 30, pa še te se še niso izplačevale. Ljubljana je še preveč provincijalno in majhno mesto, da bi dotok dijaštva mogel dobivati potrebno privatno zaposlenje; le nekaj »boljših« families za odgojo svojih študentov in študentk privzema instruktorje in srečeno se zdi vsak, ki mogoče dobi dve tri ure na teden. Politične meščanske stranke so se v svojih ambicijah vedno trudile, da pritegnejo inteligenčni narasčaj v svoje politično vršenje, da ga usločijo in zaslužijo in ki naj bi potem slepo vlekel njihov tradicijski in vozi frazerstva in hlinjenega bratoljublja do novih pokoljenj. Klerikalei in demokrati so v ta namen ustanovili akademsko dome, dobili tudi med dijaštvom nekaj priganjačev, advokatskih sinov, ki hočejo gospodariti med dijaštvom. Dijaštvo se ne da sicer rado upogniti, vendar v najhujši sili, v borbi za kruh včasih klecne, ampak orodje svojih »voditeljev« noče biti. Klerikalno dijaštvo se hoče na vsak način otresti okorenih okov »starejših« in akademska društva preživljajo krize — zmagala bo očitno mlada generacija, ki je fundamentalno preorijentirana in ne gleda več sveta skozi očala rimskega imperijalizma in njegovega »človečanstva«, pač išče realnih potov za uresničenje svojih teženj. Slično je pri demokratih, le da je dijaštvo v njihovih družinih manj razborito in manj bojvito, namreč notranje in da se bolj intenzivno oprijemlje navodil. Najbolj bedno, pa najbolj razborito dijaštvo je pa neorganizirano, se ubija po seminarjih in išče zru za življenje, ter bori borbo za kruh in luč. To dijaštvo je podvrženo samo sebi in to dijaštvo bo moglo ustvariti novo generacijo, jekleno in kleno, zdravo po idejah, ker si

### Radikali proti Radiću.

Belgrad, 18. febr. Včeraj popoldne se je vršila seja radikalnega kluba, na kateri je prvi govoril Ljuba Jovanović. Podvrgel je vladno delovanje strogi kritiki. Dasi je protokol sporazuma po njegovem mnenju pravilno stiliziran, so rezultati sporazuma katastrofalni. Še nikoli ni vlada in država preživljala take krize kot sedaj. **Narodni sporazum je bil fraza.** Za njim je govoril Velja Vukičević, ki je še ostreje kritiziral narodni sporazum in Radićovo delo. Izjavil je, da je za sporazum med Hrvati in Srbi, ni pa za sporazum z Radićem, ker je vsak sporazum z njim sleparija! Radić

### Burna seja Narodne skupščine.

Belgrad, 18. febr. Včerajšnja seja, ki se je pričela ob 9. uri je bila silno burna. Govoril je hrvatski federalist dr. Trumbić Ante, kateremu je Stefan Radić neprestano ugovarjal. Trumbić je govoril o državnem gospodarstvu, o državnih dolgovih, njih ureditvi in o Temešvarski konferenci ter o Radićevem početju in dvolični politiki, dočim federalisti zastopajo državne interese s hrvatskega vidika. Takoj za Trumbićem je govoril Radić, ki je branil centralizem in usta-

vodi politiko: eno v vladi, drugo v skupščini, tretjo med narodom, glavno pa v svoji stranki, v kateri je absolutni gospodar. Govoril je nato Pašić, ki je skušal opravičiti sporazum. Njegov govor so poslanci nestipno pričakovali, povedal pa ni zopet nič. Odgovoril je na nekatera vprašanja Ljube Jovanovića in drugih poslancev v pogledu protokola sporazuma in demokratov, nato dejal: »Tudi meni ni stvar prijetna, ali kaj hočete!« Končno je miril poslance, da bo še vse prav izteklo ter končno hvalil hrabro srbsko vojsko in mirovne pogodbe...

### Pred likvidacijo Cankovega režima.

#### LJAPČEVA VLADA V MANJSINI.

Belgrad, 18. febr. Občinske volitve so pokazale, da je Ljapčeva vlada v manjšini. Prvotno je vlada lansirala v svet vest, da je dobila pri teh volitvah večino. Sedaj ko so približno znani rezultati iz vseh večjih občin, je razvidno, da je vlada doživela katastrofalen poraz. Po rezultatih teh volitev je pričakovati radikalno vladno izpremembo. Verjetno je, da se bo nova vlada sestavila iz vrst liberalcev, demokratov in enega dela zemljoradnikov. Po dosedaj znanih rezultatih so dobili: narodni liberalci 27.793 glasov, zemljoradniki 17.901, demokrati 16.111.

### Avstrija, Nemčija, Italija.

Dunaj, 18. febr. Na današnji seji glavnega parlamentarnega odbora je kancler dr. Ramek govoril o zunanji politiki ter orgovarjal zlasti Mussoliniju, ki je v svojih zadnjih govorih omenil tudi Avstrijo. Dr. Ramek je kritiziral postopanje Italije proti narodni manjšini v Južni Tirolski, omenjal svoječasne italijanske obljube v

pogledu varstva teh manjšin, ter nato povedal, da je z ozirom na znane Mussolinijeve besede glede priključitve Avstrije k Nemčiji, vprašal za pojasnila v Rimu, kjer so potrdili, da je Italija proti priključitvi Avstrije k Nemčiji. Ramek je nato poudaril, da se bo vlada držala šentžermenske pogodbe.

#### ZOPET AFERA.

Državni poslanik — morilec.

Belgrad, 18. febr. Vso politično javnost močno razburjajo navedbe radikalnega poslanca Tomića, ki je na seji radikalnega kluba dokazal, da je Jovo Plamenac, bivši črnogorski ministrski predsednik, vodil morilne akcije v Črni gori in da je sodišče v Cetinju zahtevalo njegovo

jih bo priborilo samo in neizprosno v boju, ker jo bo izučil neizprosen boj sam. Le od te generacije, ki bo gledala človeka kot sočloveka in gledala življenje kot boj, ter interese posameznika skušala spraviti v sklad z interesi skupnega človeštva, smemo pričakovati, da bo dala inteligenčnemu proletarijatu končno oznako, oznako socialističnega gibanja in zavesti.

izročitev. Še zadnje dni so se vršili umori, pri katerih je soudeležen i Jovo Plamenac. Medtem je pa bil, kakor znano, Plamenac imenovan za državnega poslanika, tako da imamo sedaj na tem uglednem položaju uglednega morilca.

#### ODGODITEV POGAJANJA Z WASHINGTONOM.

Belgrad, 18. febr. Iz Washingtona poročajo, da sta imela Stojadinović in Gjurič daljši razgovor z državnim tajnikom ter da se je z ozirom na »zaposlenost« fin. delegacije ameriške odgodilo zaključna pogajanja glede naših dolgov, ker ne more ameriška komisija proučiti naše končne predloge. Bolje bi bilo, da bi Stojadinović kar povedal, da se Amerikanci dosti ne ozirajo na predloge naše delegacije, in da se mur zato mudi domov.

Izhaja vsak delavnik ob 11. dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./II.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Ljubljana, Breg 10-12. pritličje.

Cek. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo. Naročnina za državo SHS znaša mesečno: v Ljubljani in po pošti 20.— Din, po raznašalcih izven Ljubljane 22.— Din, za inozemstvo mesečno 32.— Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2 25 Din. Pri večjem številu objav popust.

### NOVA ZAUPNICA BRIANDU.

Pariz, 17. febr. Finančna debata v francoski zbornici se je pričela predvčerajšnjim ob 10. uri zvečer ter je trajala do 7. ure zjutraj. Koncem seje je zahteval Briand, da se glasuje o celoti v razpravi sprejetih davkov, čeprav ne prinašajo proračunskega ravnotežja ter se s tem da vladi zaupnica. Celotna finančna predloga sta bila nato sprejeta z 258 glasov večine, proti je bilo 145 glasov. Zbornico so nato odgodili do torka.

### IZMIŠLJEN ATENTAT NA MUSSOLINIJA.

Rim, 18. febr. Fašistovski zdravnik dr. Carneri iz Coseuze je bil včeraj aretiran, ker je vladi razkril načrt atentata proti Mussoliniju, ki je nastal le v njegovi fantaziji. Zdravnik trdi, da sta načrt napravila socialistična poslanca Manzini in Gullo in nekateri njegovi neprijetni upniki. Izvedle so se hišne preiskave pri napovedanih osebah, ki so pa bile brezuspešne.

### ANGLIJA PROTI NOVIM SEDEŽEM V ZVEZI NARODOV.

London, 18. febr. Razpravljane o novih sedežih v Zvezi narodov je angleško časopisje do kraja premlelo. Diplomatični dopisnik „Daily Telegrapha“ se izjavlja končno proti nadaljnjemu priznanju sedežev v svetu Zveze narodov ter se sklicuje na stališče angleških dominijonov. Ako bi zbornica o sedanji krizi razpravljala, bo proti razširjenju sedežev odločno protestirala južno-afriška vlada.

### PALAČA EQUITABLE V PLAMENIH.

Newyork, 17. febr. V znani 50 nadstropij visoki palači je nastal včeraj zjutraj požar, ki je zajel poslopje do 35. nadstropja v prav kratkem času. Požarna bramba je imela pri svojem napornem delu 15 težkih poškodb. Štiri delavce, ki so se rešili v 40. nadstropje je požarna bramba rešila, drugo služno osebo se je umaknilo pravočasno. Palača je bila popolnoma izolirana, da se miso dogodile neizgledne pasantom. Proti večeru šele je požarna bramba požar omejila v toliko, da ni bilo več nevarnosti za okolico. Drugih človeških žrtev ni bilo pri požaru.

### OGROMEN POŽAR V AVSTRALIJI.

London, 17. Iz Melbourne poročajo o grozovitem gozdnem požaru v distriktu Arbuton v Avstraliji sredi velikih gozdov z žagami. Pogorelo je nad deset kvadratnih milj gozda, pri katerem je poginilo tudi mnogo ljudi. Škoda je milijonska zlasti v državnih gozdovih.

### Borza.

Danes notira Zagreb. Berlin 13.519 do 13.559 (13.51—13.55), Italija 228,77—229,97 (228,83—230,03), London 276,18—277,38, Newyork 56,672—56,972 (56,657—56,957), Pariz 207,50—209,50 (205,44—207,44), Praga 168,18 do 169,18 (168,10—169,10), Dunaj 7,988 do 8,028 (7,982—8,022), Curih 10,94—10,98 (10,94 do 10,98).

Curih. Belgrad 9,125 (9,125), Italija 20,94 (20,94), London 25,25 (25,255), Newyork 519,25 (519,10), Pariz 18,85 (18,87), Praga 15,375 (15,375), Dunaj 73,05 (73,05).

Dunaj. Devize: Belgrad 12,47, Kodanj 184, London 34,49, Milan 28,59, Newyork 709,50, Pariz 27,05, Varšava 96,50, Valparajso 709,50, angleški funt 34,44, francoski 28,50, češkoslovaška kruna 20,97, nizozemski 20,97.

## Neutemeljen razpust občinskega odbora v Zagorju.

Pri zadnjih občinskih volitvah, ki so se vršile že pred več meseci v Zagorju, so dobile delavske stranke seveda večino. Po človeški pameti in najreakcionarnejših postavah bi morala zato občina imeti delavskega župana in občino bi morale voditi delavske stranke.

Zato so samostojni demokrati, klerikalci in narodni socialisti poizkušali vsa najbolj nepoštena sredstva, da se prepreči županovanje delavca in prepreči delovanje delavskega občinskega odbora. In, poklicana na državna oblast je sedaj pravilno izvoljeni občinski odbor razpustil in postavil samostojnega demokrata Korbarja za gerenta.

Udarec v obraz delavstvu je ta razpust. Ta razpust je najtežja in najgrša žalitev zagorskega proletarijata. Vprašamo le, zakaj pa nas potem varate s splošno volilno pravico, če pa ne sme tudi delavec svobodno odločati o usodi svoje, z lastnimi žrtvami vzdrževane občine.

Naj ve zunanji svet: državna oblastva sama smatrajo, da jugoslovanski državljani še niso godni in zreli za samoupravo. Državna oblastva sama smatrajo jugoslovanske državljane za rajo in sodrgo, ki ne zna upravljati niti ene občine.

Tega nečloveškega udara in nezaslišane teptanja najenostavnejših političnih pravic delavstvo ne bo mirno požrlo. Nasprotno. Razpust zagorskega občinskega odbora bo le znova pobudil jugoslovanski proletarijat v boju proti politični reakciji in absolutizmu.

Zagorska občina\* bo delavska, to bo odgovor zagorskega proletarijata na neutemeljen razpust.

## Pismo iz Beograda.

Beograd, 16. februarja 1926.

Ko je julija meseca lanskega leta prišel Stjepan Radič, pomiloščen po kralju Aleksandru, iz ječe v Beograd, je bil ta njegov prihod podoben triumfu tribuna. Ves Beograd je bil na nogah. Nosili so ga, klicali mu „Živio Radič“, in Radič je govoril in govoril. Romal je k neznemu junaku, klanjal se in laskal Srbom, dinastiji Karadjordjeviču, kralju Aleksandru in zadnjemu seljaku. Vendar je že takrat beograjski tisk podčrtaval razne njegove izjave. Med drugimi zlasti to: „čovek ima ideale, ali ravna se po nuždi...“

Ko se danes zopet beograjski listi prav tako obširno pečajo s Stjepanom Radičem kot tedaj, prihajajo njegove nekdane izjave zopet na tapet.

Radič „ima ideale, ali obrača se po potrebi in po vetru.“

Sprva je bil republikanec in vsa njegova stranka je bila republikanska. Šel je kot predsednik HSRS na Dunaj, v London in celo v Moskvo. Na podlagi zakona o zaščiti države so ga celo zaprli; ko so ga za pete privlekli iz njegovega skrivališča, so ga vtaknili v ječo — iz ječe pa je prišel prejšnji nepomirljivi republikanec, antisrb in moskovski romar — kot najhujši monarhist, kot hujši radikal od radikalov samih in kot edini pravi prijatelj Srbov.

Od tega je minulo malo več kot pol leta. Radič je kraljevski minister prosvete. Če potegnemo črto in pregledamo rezultat njegovega udejstvovanja kot monarhističnega ministra in člana Pašičeve vlade, najdemo, da je blanca njegovega dela pasivna.

Gjorgje Jelenič je bil glavni tvoritelj sporazuma med radikali in Radičevci. Mož je vse storil, da je prišlo do RR vlade. Danes pa pravi v članku, ki ga je priobčil v „Politiki“ sledeče:

„Če bi Stjepan Radič mesto efemernega lova po kroglicah šel in pogledal, kako živi hrvatsko ljudstvo, pa bi zvedel, da je v prošlem letu samo v Zagrebu bilo 2000 bankrotov hrvatskih trgovcev, obrtnikov in podjetnikov, ker je veliki tuji kapital v zagrebških bankah povsem zaslužil Hrvate — potem bi vedel, da ga čaka mnogo koristnejše delo, nego ga vrši sedaj na škodo Hrvatov in države...“

Beograjski časopisi in politiki pa Radiča prav presojajo tako-le: 7 let nas je imel za osle in nas kot take tituliral, ne glede na stranke, katerim smo pripadali, in sedem let so mu njegovi Hrvati verjeli. Njegovi ljudje so pravili, ko je šel iz ječe v Beograd: Stipica bo že vse uredil, samo da pride v Beograd. In zgodilo se je. Vse je „uredil“. Množicam pripoveduje to, kar radi slišijo, političarjem pa nasprotno! Ljudem obljublja, kar hočejo, političarjem in vladi pa, kar ti hočejo. In vsi so zadovoljni. „Politika“ dobro označuje položaj: „Ni premeten kot mislijo Zagorci“.

Kaj pa pri vas v Sloveniji? Pojdete li z velehrvatsko ali z velesrbsko fronto? Seveda je ta problem le problem za vašo slovensko buržuazijo. Za delavce je to vprašanje že rešeno, za nje velja parola: Vkup v enotno delavsko fronto, da se ubranimo i velehrvatske, i velesrbske fronte, ker obe sta enako reakcionarni. Radič ni prijatelj ne delavskega razreda in ne socializma. Pozna le sebe in svojo dinastijo za kojoj ima jasno načrtan program, „ima ideale“, dela po potrebi...“ In kar velja za Radiča, velja približno i za Pašiča.

Kaj hoče Radič? On ustvarja velehrvatsko fronto in z njo tudi velesrbsko fronto. In beograjski politiki deklamirajo vsak zase: „čovek ima ideale, ali ravna se po nuždi...“

Kaj pa pri vas v Sloveniji? Pojdete li z velehrvatsko ali z velesrbsko fronto? Seveda je ta problem le problem za vašo slovensko buržuazijo. Za delavce je to vprašanje že rešeno, za nje velja parola: Vkup v enotno delavsko fronto, da se ubranimo i velehrvatske, i velesrbske fronte, ker obe sta enako reakcionarni. Radič ni prijatelj ne delavskega razreda in ne socializma. Pozna le sebe in svojo dinastijo za kojoj ima jasno načrtan program, „ima ideale“, dela po potrebi...“ In kar velja za Radiča, velja približno i za Pašiča.

## Naseljevanje in ameriški podjetniki.

Odkar je minula svetovna vojna, se nazadnjaški krogi silno prizadevajo ustvariti nove težkoče naseljevanju delavcev iz Evrope. Še pred izbruhom svetovne vojne je skoraj vsak kongres izpreminjal naseljeniški zakon.

To izpreminjanje se je vedno vršilo na škodo poštenih delavcev, ki so prihajali v Ameriko, da si izboljšajo svoj gospodarski položaj. Komaj je bil naseljeniški zakon malo popravljen, že so se oglašali nazadnjaki, ki so želeli, da se ga znova poslabša. Poslabšali pa niso samo naseljeniškega zakona, tudi določbe glede državljanstva so postajale vedno bolj ostre. Po vojni so želje nazadnjakov postale še večje. Posebno tujezemci leže tem ljudem na želodec. Omejili so naseljevanje posebno iz južne Evrope. Ako bi šlo vse po željah nazadnjakov, bi ne smel nihče iz Evrope v Ameriko, ki ne premore par milijonov, ali ki se ne more izkazati kot sin kakšne vladarske hiše.

Nazadnjaki imajo sicer radi tujezemce delavce, dokler so ponižni, delajo poceni, se ne brigajo za delavske strokovne, politične in gospodarske organizacije. Ako pa ti delavci niso zadovoljni s takimi razmerami v industrijskih podjetjih, kakor jih žele podjetniki, tedaj taki naseljeniki niso več dobrodošli.

Zdaj se zopet nekaj pripravlja proti tujezemskim delavcem. Dasiravno ni predsednik Coolidge nič omenil v svoji poslanici kongresu o kakih predlogih, vendar vse kaže, da hočejo ameriški podjetniki še poslabšati naseljeniški zakon. Ti krogi žele, da se vsak tujezемеc vsako leto registrira. In sicer mora registrirati vso svojo družino, kar pomeni tudi otroke med 16. in 21. letom. Pri registriranju mora plačati določeno takso zase in svoje otroke. Kadar se tak tujezемеc seli iz kraja v kraj, mora takoj naznaniti določeno oblastim svojo preselitev.

Tajnik Davis gre pa še dalje s svojimi željami in priporočila, da bi se jemali tudi odtisi palec tujezemcev, da bi bilo lažje dognati njih identiteto.

Zakaj in odkje prihajajo taki predlogi? Povedali smo, da prihajajo iz nazadnjaških krogov. Ti krogi, daš različenega mišljenja, so si edini v želji, da morajo v Ameriko le pohlevni delavci, ki bodo zadovoljni z vsem, kar jim bodo gospodarji ukazali. Amerika pa potrebuje najmanj takih krotkih, ponižnih delavcev. Ako bi Amerika imela take krotke in ponižne delavce, bi daleč zaostala v gospodarskem razvoju za Evropo. Takih delavcev, kot jih nazadnjaki žele, ni med ameriški delavci. Zato bi jih radi dobili v tujini. Toda tudi tuje delavstvo ni več tako nezavedno. Odtod potreba, da se ameriški podjetniki zavarujejo, odtod njihovi reakcionarni predlogi. Vprašanje naseljevanja je pa mednarodno in zato bo prav, da se s tem vprašanjem bavijo mednarodne delavske organizacije, če je to ameriškim kapitalistom prav ali ne.

## čitajte naš podlistek!

Čitajte naš podlistek, čitajte to dovršeno lepo Krležovo dramatsko delo.

## Strahovito izžemanje delavcev na Kitajskem.

Angleški konzulat na Kitajskem je pravkar objavil pretresljivo sliko Kitajske. Delovni čas traja regularno 12 ur. Predilnice v Šanghaj obratujejo 23 in pol ur dnevno, in sicer v dveh presledkih po 12 ur, s četrtnim odmorom. V stiskalnicah za slamo in ribjih sušilnicah delajo kar po 14—15 ur dnevno. V Tientsinu delajo od 4 jutraj pa do 8. zvečer. Zakonitega počitka in dopusta tam ne poznajo. V Tšifu dobivajo delavci predilnice samo 4 dni dopusta na leto. Zaposlenje otrok je običajno in že v najnežnejši dobi morajo delati po tovarnah. Ponekod delajo otroci tudi v nočnem času in za otroke prav tako velja 14 urni delovni čas. V tovarnah za stanjilo morajo otroci delati od 6. ure zjutraj, pa do polnoči. V tovarni za mreže je zaposlenih 15 do 20.000 mladoletnih otrok in mater. V zadnjem času se dela na to, da obvelja minimalnost starosti 12 let, pod to starostjo bi ne smela podjetja zaposlovati otrok. Med kitajsko delavstvo se je razlezla s čudovito brzino jetika in razne kožne bolezni, zlasti v svilnatih tovarnah, ker je kvaliteta odvisna od zadosti vlažnih prostorov. Delavci navadno stanujejo kar v tovarnah. Po dokončanem delu razgrnejo odeje in spe v delavnicah poleg strojev po tleh. Torej delavnice in strojni prostori so jim hkrati stanovanje; človek bi se zdrznil in nehotu mu pride misel v srce, da tako življenje pač ni vredno življenja. Organizacij, strokovnih in stanovskih, delavci do zadnjega sploh niso poznali, gibanje se je šele sedaj podrobneje pričelo.

Siromaštvo kitajskega delavstva presega vse človeške meje. Ti pretresujoči podatki angleškega konzulata so vzeli samo iz podjetij, ki so last Evropejcev, Angležev in drugih. Taka je torej „kulturna“ misija in „kulturno“ misijonarstvo, ki ga prinaša kapitalizem v nekapitalistične dežele. Alfa in omega tega misijonarstva je nečloveško, ogabno izžemanje, fizično in duševno izrabljanje delavstva tistih dežel. Pa naj dostojen človek še zagovarja kapitalizem in se čudi, da delavstvo Kitajske išče zaslonbe v proletarski Rusiji.

## Pravijo...

Več vrst je bilanc. So prave, ponarejene, fingirane in pokvarjene. Samci, zakonci, nezvesti možje so zaključili sedaj svoje pustne bilance s postno in pepelnično pasivo. Aktivne postavke: sladki spomini, pasivni zaključki: grenki občutki.

S prebitkom je napravila policija svojo bilanco. Kazni za pijanost, pretepe in čezurne takse bodo mnogo prispevale k državnim štednji in dvignile sloves za promptno službo naše policije.

Za vladni predpust, radikalno-radičevsko norenje, maškaradiranje, reduciranje in trotiranje je objavljeni radikalno-radičevski sporazum na postni torek za pepelnično sredo in postno jugoslovansko leto najbolj zgovorna bilanca.

Miroslav Krleža:

## GOLGOTA.

Drama v petih dejanjih.  
Prevel FERDO DELAK.

KRISTIJAN: Torej prosim! Ti gredo v arzenal! A ko sem jaz še malo preje rekel, da bodo še to noč okupirali arzenal, ste navalili name kakor na žival!

PAVEL: To so te tvoje dobre zveze! In to je ono! O čem drugem sploh ni govoril!

KRISTIJAN: Le besedo še reci, veš —

PAVEL: Seveda! Glej! Na policiji so vedeli, da bodo okupirali arzenal. Od tam tudi ti!

KRISTIJAN: Dokaži, gad, dokaži!

(Zopet bi se naskočili kakor petelini; a v tem odbije v najbližnjem zvoniku trčetrt. Veter po praznih ulicah).

KLEMENT: Skoraj bo čas!

IVAN: Dajte, ljudje, za božjo voljo, čas je! Kaj je tu še pomišljati? Pozno je! Vsaka minuta je dragocena! Dajte, prosim vas, sedimo!

PAVEL: Oprostite, niso to nobeni osebni računi, stvar je zelo važna! Sicer pa, jaz sem, svoje povedal! Judež sedi med nami!

KRISTIJAN: Drži gobec!

PAVEL: Ne, Ne bom ga, ne! Ti si Judež! Treba bi te bilo vreči ven!

(Hočeta se spoprijeti, a jih razdružijo).

KLEMENT, IVAN, TOMAŽ: Pavel! Prosim te! Pavel! Sedimo! Sedimo!

(Vsi so v neki trudni apatiji popustili in sedli za omare in se s hrbtom na njo naslonili).

KLEMENT: Torej, taka je stvar! Ponavljam! Situacija je kritičnejša, kakor si moremo misliti! Osem ujetnikov bo jutri na postaji ustreljenih! To bo ob dveh! Sedaj bo polnoč. Če izve jutri arzenal, da je teh osem ustreljenih, bo efekt jako slab. Ljudje se bodo ustrašili in jutri bo torej za devetdeset odstotkov težje izpeljati štrajk, kakor to noč.

TOMAŽ: Štrajk moramo izpeljati! To zahteva centrala!

IVAN: Ne samo centrala, nego tudi položaj!

Glasovi: Da, Štrajk se mora izpeljati!

(Molk. Premor).

KRISTIJAN: To je tehnično neizvedljivo! Ljudje so raztreseni po vsem mestu! Kako naj jih zberemo?

IVAN: Zategadelj je najlažje!

KRISTIJAN: Motiš se! Prvo je —

IVAN: Prvo, drugo, tretje! To že vemo! A to je vse smešno.

KLEMENT: Mora se!

KRISTIJAN: Vam je vedno vse smešno! Ali, mora se! Nič se ne mora! Treba je poznati vse eventualnosti, dragi moji! Stvar je jasna kakor na dlani, a vi hočete z glavo skozi zid!

IVAN: To ne spada k stvari!

KRISTIJAN: Vse spada k stvari! Smešno! Sedaj boste budili ljudi! Enega za drugim! Dva tisoč ljudi buditi sedaj po mestu! Ali ste pri pameti?

KLEMENT: Zelo točno! Strinjam se s teboj! To je tehnično izvedljivo! Popolnoma točno!

Nemogoče je sedaj buditi vsakega posameznega. Vendar je prav tako jasno, da mora biti jutri arzenal v štrajku. Naj bo kakor hoče. To mora biti!

Glasovi: Tako je!

KRISTIJAN: To je tehnično neizvedljivo!

KLEMENT: Da! To je tehnično neizvedljivo! Jaz pa stavljam tehnično izvedljiv predlog: arzenal moramo še to noč pognati v zrak! To je zelo enostavno. In to: vse v arzenalu. In dok in topilnico in strojarno! Tako mislim jaz!

Vse drugo bo šlo samo od sebe. Jutri zjutraj ljudje ne bodo mogli začeti z delom, ker arzenala sploh ne bo.

Ee glas: Zelo točno!

KRISTIJAN: To so fraze! Kaj se pravi pognati arzenal v zrak? Kaj se pravi, da arzenala jutri sploh ne bo? A kaj bo pojutrišnjem?

Treba je vedno imeti pred očmi celokupno situacijo! Analiza —

(Od zunaj iz daljine se sliši salva detonacije).

KLEMENT: Kakšna analiza? Tu ni nikake analize! Strelja se osem ljudi, in tu ni analize! Tu je treba delati!

(Dalje prih.)

## Kultura.

### REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

#### Drama.

Začetek ob 20. uri.

Ostrtek, 18. februarja: Ana Christie. Red C.

Petek, 19. februarja: Zaprti. (generalni).

Sobota, 20. februarja: Zaprti (ob pol 20. uri »Deseti brat« v operi).

#### Opera.

Začetek ob pol 20. uri.

Ostrtek, 18. febr.: »Zvedave ženske«. Red F.

Petek, 19. februarja: Tosca. Red A.

Sobota, 20. februarja: Ob pol 20. zvečer Deseti brat. Proslava 50 letnice umetniškega delovanja g. Antona Danila. Izven.

Proslava 50 letnice umetniškega delovanja g. Antona Cerarja - Danila.

Narodno gledališče v Ljubljani proslavi v soboto 20. in v nedeljo 21. februarja 1926 50 letnico svojega najstarejšega in najzaslužnejšega člana, Jubilarja g. Antona Cerar - Danila si je izbral za to proslavo eno izmed najljubših vlog svojega obširnega in pestrega repertoarja, vlogo Dolfa v Jurčičevem »Desetem bratu«, ki ga je za to priliko dramaturgiral direktor drame, gospod Pavel Golia. Vstopnice, ki se za nikogar ne rezervirajo in ki se bodo prodajale posameznikom le v omejenem številu, bodo za oba večera naprodaj pri dnevnih blagajni v opernem gledališču od torka, 16. t. m. dopoldne od 10. ure naprej. Govorniki, darovatelji, zastopniki društev itd., ki bi želeli sodelovanja na odru pozdraviti, naj se javijo najkasneje do petka 19. t. m. do 12. ure pri gledališki upravi v drami. Obe slavnostni predstavi se vršita v opernem gledališču. Začetek vsakokrat o polu dvajseti uri zvečer, nakar izrecno opozarjamo.

Izšla je februarjska številka leposlovnega družinskega mesečnika »Pod lipos«. V tej številki prednjači Mile Klopčič s prevodi iz kitajske lirike pred 3000 leti. V dušo pa grabi Čulkovskega povesti: »Griška Onučin in njegova žrtve«. Vsa povest nosi odsev osebnega doživljanja in močne dovtornosti avtorja. Čedna je črtica Ivana Vuka: »Za vsakdanjo skorjico kruha«, prebrižno nazorna pa pesem mladega nemškega revolucionarja Tollerja: »Zid ustreljenih«. Ta številka se sploh odlikuje po raznovrstnosti obdelave problemov in nudi užitek vsem, ki se hočejo naslanjati ali samo na leposlovnih delih, ali pa ki segajo po poljudno znanstvenem tolmačenju socialnih problemov in ob spominih, urejajo in tehtajo svoje spomine. Delavci, segajte po edinem družinskem mesečniku.

Pred dnevi so v Gradu petindvajseti pot uprizorili opero »Orlov« avtorja Granichstädta. Opera je med najzanimivejšimi v zadnjih časih. Besedilo in partitura sta skrbno izdelana, kar pri drugih operetih ni običajno.

## Hudič v strelskem jarku.

Ruska pravljica iz začetka svetovne vojne.

Sedel je v strelskem jarku ruski vojak, sedel vse poletje in celo zimo in strašno mu je bilo dolgčas po domu. »Pa če bi bilo s hudičem, samo za trenotek bi rad domov,« je mislil sam pri sebi. In že je prišel hudič.

»Ali me nisi klical, vojače!«

»Sem.«

»Domov bi rad?«

»Za kratek teden vsaj.«

»O, prosim, lahko za tri,« je ponudil hudič. »Samo dušo mi daj zato!«

»Kaj? Kar tako pa tudi ne morem pljunuti na službo...«

»Bom ta čas jaz opravljal tvojo službo.«

Vojak in hudič sta se pogodila: vojak naj gre domov za tri tedne, hudič naj pa sedi v strelskem jarku namesto njega.

Pa se slečilo je menil hudič.

Vojak je odložil suknjo in čepico, oboje je dal hudiču, izročil mu pa tudi puško. In komaj se je tega oprostil, se je že znašel doma.

Hudič se je pa opasal in napel jermenje okrog telesa, kakor je vedel in

znan in se skobacal v strelski jarek. Vsa ropotija mu je bila precej nerodna. Bo že kako, si je mislil, toda že prvo noč mu je v jarku primrznil rep. Na vse pretege se je vlekel, še napenjaj, končno se je vendar trudoma rešil. Služba je služba in kaj hočeš? Potem pa še lakota. Hudič je bil vendar vajen, posladkovati se z raznimi zdravili, ali v jarku si ni mogel pomagati. In čudno, sam ni vedel kako in kdaj, v glavi se mu je vtrnila misel: za hudiča, saj imajo ljudje vendar vest, pošiljajo ljudi sem, da se vzajemno ugonablajo.

Ni se mogel pritakniti puške, tako težko mu je bilo pri sreč.

Minil je teden, dolg kakor celo leto se mu je zdel. Medtem se je hudič spremenil, dobil je morilsko brado in sploh ni bil podoben več hudiču. Tako je sedel v jarku in zmizoval, da so mu šklepetali zobje. Lepega de je sicer dobil darilce v obliki ogrtače, zaviļ vanjo rep, toda pomagalo ni dosti.

Hvala bogu, končno je minila pogodbena doba. Vojak se je poslovil od doma in od svojih domačih:

»Zalostno, da ne morem dalje ostati doma!« je še rekel in »Pozdravljeni!«

Že je telebnil v strelski jarek.

Komaj ga je ugledal hudič, si je naglično potrgal in pometal s sebe vojaško obleko in vso navlako: »Na, in hudič z vašo vojaško službo,« je zakričal. »Da le morete vzdržati, pfuj, pfuj!« Zalučal je še puško stran, in čez drn in strn drvil iz strelskega jarka. Še na dogovorjeno dušo vojaka je čisto pozabil...

## Križem sveta.

Iznajdljivost. Slikar Fedor Schiffler se je dolgo trudil s sliko, ki bi naj nazorno kazala od starosti in dela spačeno kmetico med krompirjem, zeljnatimi glavami in repo. Vse mu je šlo po sreči, le kmetice ni mogel točno ustvariti. »Inseriraj!« ga je opomnil prijatelj. In je inseriral: »Iščem model, izrazito grdo in spačeno žensko.« Toda slikar je zastoj čakal modela. Zopet ga je rešil iz zadrege prijatelj. »Inseriraj, pa pri besedilu potiplji žensko občutljivost.« In je inseriral: »Iščem model, brhko, ne več mlado žensko lepo zaokroženih linij.« Že drugo jutro so prihajale k slikarju cele procesije žensk in izmed »brkih« je kmalu našel model, najbolj spačeno in izmzgano žensko.

Kako postanem slaven pevec? Lep glas a la Caruso, Šalapiin itd., je božji dar, ki pripravljajo poslušalcem velike užitke, njemu samemu pa nosi ogromne dohodke. Ako preskusimo posamezne dele človeškega glasovnega organa, najdemo, da povzročajo že majhne različice glavega ustroja velik vpliv na glas, kar se tiče zvočnosti, obsežnosti in trpežnosti. Višina glasu je odvisna od glasilk. Čim krajše so glasilke, tem višji je glas. Zato imajo ženske, katerih povprečna dolžina glasilk znaša 11,5 mm višje glasove ko moški, pri katerih znaša povprečna dolžina glasilk 15,5 mm. Obseg glasu se določa poglavitno z napetostjo glasilk. Ako zapojemo noto, se postavijo robovi glasilk paralelno in glas se ojači. Čim višji je ton, tem večja je napetost. Obseg glasu je redko — da izvzamemo proslule pevce — več ko 2 do 2 in pol oktave. Odločilna za lepoto glasu je tudi oblika grla, nosu in potez na obrazu, kar vse nudi glasu resonančna tla in določa zlasti višje glasove. Ako pomislimo, kako je oblikovanje potez na obrazu podvrženo podedovanju — barbarski nos in habsburške ustnice so preživele pol tisočletja —, si lahko predstavljamo, kakšen pomen ima podovanost na glas.

Znameniti učenjak Pasteur se je na počitnicah rad mudil v Normandiji na kmetih. Neke počitnice pa ni utegnil, zato mu je kmet pisal, naj ja pride. »Bi že prišel,« je odpisal Pasteur, »toda preskrbeti bi mi morali drugo služkinjo in pa ne bi rad, da bi pod oknom stalno krulili prasce.« Kmet mu je pa odpisal: »Prejšnjo služkinjo sem odstavil in odkar so odšli pariški gostje, nimamo več prascev.«

Slušatelj profesorja Muretusa si je dovolil neko uro šalo, v predavalnici je prinesel zvonček in med predavanjem zvončkal. »Vendar enkrat!« je mirno reagiral profesor. »Že dolgo sem premišljal, kako da med tolikimi koštruni ni ovna vodnika.«

## Dnevne novice.

Delavska akademija. Nocoj ob 7. zvečer predavanje v dvorani Mestnega doma. Predava sodr. Golouh.

Delavsko-kmetijska prosvetna in podporna Jednota. »Slovenec« se je na pepelnico sredo silno razburil, ker so demokratije ustanovili preteklo soboto svojo »Vodnikovo družbo«, kot protitež klerikalni Mohorjevi družbi. »Slovenec« trdi, da so to storili zategadelj, ker stoji Mohorjeva družba na krščanskem temelju, nato pa milo stoka, da preživljajo katoličani v Jugoslaviji težke dneve. Pozivlja mične in zaspane katoličane, naj prav razumejo namen in pomen novoustanovljene »Vodnikove družbe«, zlasti ko niso zadnje čase posvečali dovolj skrbj njihovim Mohorjevi družbi. Mohorjeva družba je pobožna bratovščina, ki je imela prej svoj sedež v Celovcu, kjer je delovala pod pokroviteljstvom nemškega škofa, sedaj pa v Prevaljah v mežiški dolini. Izdaja vsako leto nekaj prav pobožnih, nekaj pa tudi relativno dobrih knjig, večkrat pa precej slabih. V vsaki fari imajo poverjeništa, in bila so leta, ko je ta družba štela skoro 100.000 članov. Klerikalno je bilo njeno vodstvo in klerikalizem jo je izrabljal v svoje namene. — Demokratarji, ki so s svojim tiskom končno uvideli, kakšno moč ima tisk, so šli in ustanovili konkurenčno družbo. Prav je to. Naj le nadomesti Mohorjevo družbo nekaj novega, da prinese vsaj konkurenca med obema v splošnem nekaj boljšega na knjižni trg. Za delavce in delavsko kulturo pa ne boste ti družbi ničesar storili. Mi imamo svojo »Delavsko kmetijsko, prosvetno in podporno Jednoto«. (Ljubljana VII. Zadržni Dom), ki pošlje brezplačno svojim članom vsako četrtletje po eno knjigo. Doslej so dobili člani naše »Jednote« že dve knjigi. »Jednota« obstoji šele od 1. julija 1925. Član postane lahko vsak, kdor se prikladi. Članarina Din 4 mesečno, in zato dobi na leto 4 knjige. Delavci! Pristopajte v »Jednoto«!

Odprava nočnega dela v pekarnah v Jugoslaviji. Dne 9. t. m. je prinesla »Delavska Politika« članek, da je bil sodrug Thomas od mednarodnega urada dela v Belgradu in da je imel konferenco z ministrom za socialno politiko Simonovićem ter se je med drugim razgovarjal tudi o odpravi nočnega dela v pekarnah. Minister se je izrazil, da bo vlada ratificirala in uzakonila to vprašanje, kadar bo to njej potrebno in ugodno. Tako torej! Minister za socialno politiko, kadar se bo gospodi zdelo potrebno in ugodno? Kaj pravite k temu vi pekovski pomočniki, ki ste bili nekdanje »avantgarde« delavskega pokreta? Upam, da ne boste te najnesramnejše zaupnice mirno prenesli, in da greste takoj vsi kot en moč na delo za takojšnjo odpravo nočnega dela, tega najbolj važnega vprašanja, za katerega se borijo pekovski pomočniki celega sveta. Zainteresirajmo tudi našo javnost za to stvar, da ne bo napačno pojmovala boja. Zlasti pa se morajo za stvar zainteresirati zdravniki, ker oni dobro vedo, kako škodljivo je nočno delo, posebno pa še v pekarnah pri nezadostni razsvetljavi in v prašnih in zatohlih beznicah. Pred vsem pa apeliramo na našo javnost, da to najvažnejšo življenjsko potrebnost, kakor je kruh, izdelujejo zdravi ljudje v čistih in svetlih delavnicah, kar se pa more doseči le z odpravo nočnega dela. K stvari se še povrnemo, da pokažemo posledice nočnega dela.

Anketa o rudarski redukciji. O redukcijah pri Trboveljski premogokopni družbi smo že pisali. Družba je najbrže računala s popolnim nezanimanjem od strani poklicanih uradnih faktorjev in računala je tudi, da ostanejo rudarske vrste še dolgo razcepljene, za vsako večjo borbo nesposobne. Motila se je v obeh slučajih. Uradni faktorji se morajo baviti s temi grozečimi »en gros« odpusti tudi zato, ker so se delavske vrste združile, njihove strokovne organizacije ojačile. Te organizacije pa niso voljne molče trpeti tako poljubno reduciranje. Zato so v stvari intervenirale, povedale svoje mnenje in vložile svoje zahteve. Rudarska organizacija je tudi zahtevala, da se vrši o tem vprašanju anketa, pri kateri naj sodelujejo poklicani uradni faktorji, pa tudi zastopniki prizadetega delavstva. Na tej anketi bo treba dodobra pretresti vprašanje in po našem mnenju pregledati bilance in delovanje družbe za nekaj let nazaj in pojasniti vprašanje cen premoga v raznih časih in še marsikaj. Ta anketa se bo morala

vršiti v bližnjih dneh. Tudi to je uspeh naših organizacij, ki morajo v tem težkem vprašanju zastaviti ves svoj vpliv in svojo moč.

Predpust, ki se je v znamenju »mačka« poslovil od Ljubljančanov, je bil precej živahen. Veselice so bile povsod dobro obiskane in lahko rečemo, da si danes marsikdo ogleduje žepce, če ne bi mogoče zasledil pozabljenega drobiža za kisle kumarice. Obče so veselice potekle brez običajnih pretepov in spopadov. Večji in izdatnejši pretep je policijska kronika beležila v Kolodvorski ulici. Kopica moških se je v tork zjutraj vračala iz veselice, sporekli so se, vino jih je razgrela, ljubezen, pa so se spoprijeli za žive in mrtve. Bilo je nekaj krvavih glav, nekaj jih je bilo raztrganih, pomirili so se pa šele na stražnici.

Zatiranje gosenic in drugega škodljivega mrčesa. Mestni magistrat ljubljanski opozarja posestnike in najemnike zemljišč na tozadevni razglas, ki je nabit po mestu.

Državna borza dela v Ljubljani. V času od 31. januarja do 6. februarja 1926 je bilo v Državni borzi dela razpisanih 57 prostih mest, 119 oseb je iskalo dela, v 33 slučajih je borza posredovala z uspehom in 13 oseb je odpotovalo. Od 1. januarja do 6. februarja 1926 je bilo skupaj razpisanih 410 prostih mest, 687 oseb je iskalo dela, v 346 slučajih je borza posredovala z uspehom in 87 oseb je odpotovalo.

Delavsko varstvo na Turškem. Turška narodna skupščina je odobrila nov delavski zakon. V bistvu obsega zakon naslednje določbe: Industriji morajo vsako leto predložiti vladi število svojih delavcev, pogoje in način zaposlenosti ter kraj obratov. Otroci pod 12. letom ne smejo biti zaposleni v nobenem podjetju, v rudnikih se delavci pod 18. letom ne smejo zaposlovati. Dnevni delavnik sme znašati največ 10 ur z enim prostim dnem v tednu ter največ 60 delovnih ur na teden. V rudniških jamah se sme delati le 6 ur na dan, pri čemer je všteta 1 ura odpočitka. Delovne ure čez čas se morajo odškodovati s 50% doklado na dnevni zaslužek.

Zvišanje naročnine za pomožne centrale pri telefonskih naročnikih. Po odredbi poštnega ministrstva številka 77.169 od 28. decembra 1925 so se s 1. januarjem 1926 zvišale naročnine za pomožne (hišne) centrale pri telefonskih naročnikih. Nova naročnina za pomožno centralo, ki ima 1 do 4 zunanjih ali notranjih stranskih postaj je na leto 500 Din, za centralo, ki ima 5 do 10 stranskih postaj 800 Din in za centralo, ki ima več kakor 10 stranskih postaj 1200 Din. Ker je direkcija prejela odredbo šele koncem meseca januarja t. l. je ni mogla upoštevati pri odmeri naročnine za I. polletje 1926. Po naknadni odredbi ministrstva številka 4699 od 1. februarja t. l. pa veljajo nove naročnine od 1. jan. 1926 za vse naročnike (stare in nove). Zato bo direkcija naknadno izterjala razlike med novimi in starimi naročninami.

Preselitev. Parna pekarna Ivan Schrey nasl. Jakob Kavčič, je preselila svojo podružnico iz Prešernove ulice 26 v isto ulico št. 14.

Tuje ime in sicer ime znanega ljubljanskega trgovca Popoviča si je izposodil elegantni možakar in zlasti florira s tem imenom po Dolenjskem. V Bistrici si je izposodil pri gostilničarju Bartolu 400 Din in ga še spretno oškodoval za 1000 Din.

Iz ljubljanske bolnice sta ponoči pobegnili dve znani prostitutki, katere je policijski zdravnik radi spolne bolezni poslal v bolnico. Skrivata se najbrž pri svojih »družicah« in znova okužujeta lahkoverne moške.

Skrivoma se je nekdo splazil v stanovanje Ane Petkovič v Aleševčevi ulici in nemoteno odnesel za pustni torek nekaj moške in ženske obleke.

Boj med tihotapeci in finančnimi stražniki. V Hercegovini cvete tihotapstvo s tobakom. Zaposlene so kar cele družbe tihotapecev. Na tako družbo je naletela zadnjič finančna straža in začelo se je na obeh starneh pravo bojno razpoloženje, streljanje in pokolji. Dva tihotapeca sta bila težko ranjena, eden je bil pa na mestu mrtev.

## Šport.

**Sport in vzgoja značaja.** Namen športa ni samo telesna vzgoja, temveč tudi vzgoja duha, torej predvsem krepitev poštenega značaja. Pravi športnik ne preceňuje samega sebe, pa tudi ne podcenjuje svojega nasprotnika. Pravi športnik je vedno gentleman in ljubezniv in to v vseh slučajih, tudi takrat, ko doživi hud poraz. V takem momentu mu je jasno dana prilika, da spozna vrednost svojega nasprotnika ter sam skuša isto vrednost doseči. Športnik, ki svojega nasprotnika ponižuje, ni športnik, še manj kavalir. Nikdar ne sme športnik-tekmovalac misliti, da je v slučaju svojega uspeha dosegel in se kvalificiral kot pravi tekmovalac. Pomisli naj vedno, je-li se ni izkazal kot neprijazen, surov ali pa celo zaničevalno! Kajti, kdor to zanemarija ni športnik. Športno tekmovalanje je prava slika življenjskega boja, toda način tega bojevanja mora biti plemenit, značajan in pošten. To je tudi namen športne vzgoje.

**Šestdnevno dirkanje.** To se ne bo sicer vršilo pri nas, temveč v daljni Ameriki, v velikem Njujorku. Obvezali so se, da bodo dirkali na tej dirki znani profesionalci kot na primer Egg (Švica), Golle Petri in Miethe (Nemčija), Wambst, Sergeant, Laquchay (Francija), Stockelinh (Belgija), Giorgetti, Benozatto (Italija). Največ bo pa ameriških dirkalcev, med njimi znani Mac Beath, Lands, Madden i. dr. Šično šestdnevno dirkanje so priredili v Breslaviji (Breslau), katerega se je udeležilo 13 moštev.

**Porazi Houbena v Ameriki.** Znani nemški tekač je doživel tudi pri drugem svojem startu občutljiv poraz in sicer v Newyorku na lesenem tekalšču. Tekmovalanje je priredil newyorški Athletic-Club. Tekmovalo se je na progi od 40 in 60 jardov. V prvem teku je zmagal Murchisson v času 4,6 sekunde, drugi je bil Miller, tretji Houben. V drugem teku je ponovno zmagal Murchisson v času od 6,3 sekunde, drugi Miller, tretji Hussey in šele kot četrti Houben.

**Meddržavne tekme.** Med 31 napovedanimi meddržavnimi tekmami, ki se bodo odigrale v teku tekočega leta, ni najti naše države, čeprav je znano, da je JNS sklenil meddržavno nogometno tekmo za maj 1926; kot kraj odigranja se je določil Zagreb. Kje tiči vzrok?

**Delavska športna organizacija,** katere središče je v Lucernu, Švica, šteje 1.293.000 organiziranih delavskih športnikov, od katerih odpade: na Nemčijo 914.000, Avstrijo 141.000, Čehoslovaško 153.000, Finsko 33.000, Švico 17.000, Belgijo 16.000, Alzacijo 14.000, Letonijo

4.000 in Francijo 3.000. Poleg navedenih držav so organizirani v Delavski sp. organizaciji tudi proletarski športniki Anglije, Poljske, Portugalske in še mnogih ostalih držav, o katerih pa nimamo točnih podatkov. Skupno število organiziranih delavskih športnikov se ceni na milijona. Interesantno bi bilo vedeti, koliko je organiziranih delav. športnikov Jugoslavije. Najbrž nič.

**Dosedanja tehnično metodična komisija,** ki je obstajala v ruskem delavskem športnem gibanju, se je preobnavala v znanstveno-metodično. Naloga nove komisije je obdelava znanstveno-metodičnih vprašanj v mednarodnem delavskem športnem gibanju. — Jak.

## Celje.

**Delavsko pevsko društvo »Naprej«** v Celju je imelo 7. februarja svoj redni občni zbor, z običajnim dnevnim redom. Razna poročila so bila od vseh članov z zadovoljstvom sprejeta. Na predlog odbora, se je dolgoletnega člana in soustanovitelja društva sodruga Josipa Borštnerja proglasilo za častnega člana. Novoizvoljeni odbor je že pri svoji prvi seji uvidel, da ga čaka ogromno delo na polju glasbe in kulture. Zato apelira na vse zavedne delavce v Celju in okolici, ki razpolagajo z dobrim glasom in imajo veselje do petja in do kulturnega dela, da pristopijo v edino celjsko delavsko pevsko društvo. Redne vaje so vsako sredo in petek od 7. do 9. ure zvečer v gostilni »Jugoslovane«. Sprejemanje rednih novih članov za prvo polovico leta se po sklepu odbora zaključuje 1. marca. Vse ostale prijatelje petja pa prosimo, da nam ostanejo še nadalje zvesti podporni člani ter jim tudi ob tej priliki izrekamo najlepšo hvalo, ker so tudi oni v precejšnji meri pripomogli k napredku našega društva. Za tekoče leto je bil izvoljen sodr. Rebernak Anton za blagajnika, ki bo obiskal vse podporne člane na domu in vpisal nove. Vsa društva pa opozarjamo, naj vsa pisma pošiljajo na predsednika s. V. V. dopivea Jakoba, Gaberje 17, Celje. — Tajnik.

## Iz Gorenjske.

**Jesenice-Sava.** V zadnjem dopisu sem govoril o vplivih, ki kvarno delujejo na nas. Omenil sem vpliv cerkve, ki jo klerikalna stranka izrablja v svoje namene. Povdaril sem, da klerikalna stranka ne more biti stranka za

delavce, kajti katoliška cerkev je imela in ima še danes ogromno moč, za delavce pa se briga samo toliko, kolikor jih rabi v sedanjem času za svoje namene. V Italiji n. pr. stoluje papež, ki je vrhovni poglavar rimsko-katoliške cerkve, no, kaj je storil ta papež in njihovi ljudje proti gaženju pravice italijanskega delovnega ljudstva od strani njegove vlade? Nič! Nič! — Omenil sem vpliv gospode, ki je demokratiška, ki s svojimi prireditvami odvaja delavsko mladino in prav pogosto tudi njihove starše, da se začnejo družiti z ljudmi, ki niso delavskega mišljenja in ki služijo vede ali nevede kapitalistično usmerjeni politiki. — Oba ta dva vpliva sta škodljiva v dveh smereh. Po eni strani odvajata delavce od pravega delavskega stališča in ga zavajata med klerikalno orijentirane, odnosno v demokratsko - narodno - socialno grupo, — po drugi plati pa povzročujeta, da postajajo ljudje brezbržni. Za tiste, ki smo socialisti, je pa pri vsem tem trikrat hudo! Vsi trdimo (pa naj pripadamo socialistom ali Bernotovecem ali komunistom), da je naš smoter duševna povzdiga in gospodarska osamosvojitve delavskega ljudstva ter naš cilj uresničenje socializma z vsem, kar od njega pričakujemo. In kljub temu smo si med seboj nasprotni. Celó, če gre za »Delavsko Politiko«, se ne moremo zediniti. Zadnjič smo se v veliki grupi pripravili: kateri delavski list je najboljši. Jaz sem jim razlagal, da je »Delavska Politika«, ki hoče, da se vsi zedinimo. In postavil sem v vrsto: komunista M., načelnega Z. in sebe, pa sem vprašal: kaj nas loči? Pogledali smo se med seboj in smo se zasmejali. Nič!!! In ko sem vprašal: ali naj bi ne moglo biti, da gremo povsod vsi skupaj na delo, da ustvarimo naše socialistične ideale — smo bili v sreči vsi eno, le reči se niso upali. — »Delavska Politika« vrši častno nalogo: zedinjenje. Zato za nas na Jesenicah je edina prava pot v vsakem oziru: razširjajmo, delujmo vse za »Delavsko Politiko«.

## Šoštanj.

Zadnjič se je »Slovenčevemu« dopisniku sanjalo in sanje je obelodanil »Slovenec«. Kako smo zavedni delavci na potu klerikalcem, te sanje prav dobro razodevajo. Zaletavajo se v nas, češ, da smo izvajali v Wošnjakovih tovarni teror, polovili vse mlade ljudi in

pobrali kuverte. Tako blebečejo klerikaleci, ker delavstvo ni hotelo naslediti klerikalnim kalinom, ki so obetali delavcem nebesa na tem in na onem svetu. Klerikaleci se namreč jako dobro razumejo na ta posel in če drugače ne, pa pravijo: potrpite, potrpite, bo pa na onem svetu boljše. Naše delavstvo je začelo zopet trezno razmišljati in trezno presojsati svoj obupni položaj in ker so spoznali, da je njegova rešitev v enotni organizaciji delavcev, klerikalce seveda boli in sicer zelo boli in kriče o terorju. Ali je to teror, prosim Vas, če smo se zavedli svoje dolžnosti, ali je to teror, če zahtevamo svojih pravic? Zavedajte se, da naša proletarska zavest raste in raste in gre pot k zmagi. Mi vstajamo in vas je strah.

## Črna.

V Črno se je zaletel neki Bernotov tajnik in svojo misijo nadaljeval v Podpeco. Sklicalec je sestanek in govorice krožijo, da tam nameravajo ustanoviti nekako neslogino prodajalno. Bernotovec silno boli, da jim je tako slaba predla pri volitvah za Delavsko zbornico. Od petnajstih kandidatov in namestnikov enega podjetja, ni bil izvoljen niti eden. Smola je, smola! No ja, pokazalo se je, da tukajšnja »sibirski« klima ni pripravna za take narave, kajti delavstvo je do dobra spoznalo razbijače, ki so doigrali politično, sedaj pa hočejo doigrati še gospodarsko. Mi bi svetovali Bernotovecem, da se našega gospodarskega in strokovnega pokreta ne lotevajo ter da pustite naše gospodarske ustanove lepo pri miru. Sami smo jih ustvarili, sami jih bomo upravljali! Delavci pa, naš spas je v naših strokovnih organizacijah. Saj vemo, kako neusmiljeno poje in pometa kapitalistični bič, saj vemo, koliko bi lahko pomagale strokovne organizacije, če bi bile zadosti močne. Ker ne vemo tu v Mežici in Črni, kaj nas še vse čaka, zato vam vsem delavcem rudnika kličem, da se resno oprimete naših strokovnih organizacij.

**Odbor Zveze rudarjev Jugoslavije,** podružnica v Črni, naznanja, da se bo vršil v nedeljo, 21. febr. 1926, redni letni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajnika, 4. poročilo revizorjev, 5. raznoterosti. Udeležba članov obvezna. — Odbor.

Širite »Del. Politiko«!

Te dni izide Socialno politične knjižnice II. zvezek

**KARL MARKS**

MONOGRAFIJA.

Spisal: M. BEER.

105

Strani 116. — Cena Din 20.—.

Naroča se pri Zadrugi založbi v Ljubljani, Aleksandrova c. 5.

Priznana najsolidnejša domača tvrdka  
**JOS. ROJINA, Ljubljana**  
Aleksandrova cesta 3.

Velika zaloga vsakovrstnega češkega in angleškega blaga in sukna. Bogata izbira vseh vrst izgotovljenih oblek, raglanov, površnikov, dežnih plaščev etc. po izredno nizkih cenah. Lastni krojaški atelje.

Točna postrežba! — Solidne cene!

95

Proti gotovemu jamstvu daje tudi na ugodna mes. odplačila.

### Knjiga

Knafličev „SOCIALIZEM“ se kupi. Ponudbe na upravo lista. 85

**Za Hrastnik in okolico** iščemo raznašalca za Delavsko Politiko. — Oglasi naj se v Konzumnem društvu rudarjev v Hrastniku. 70

### Makulturni papir

se proda po 4.— Din za 1 kg. Več se poizve v upravi lista. 103

### Za Zagorje

in okolico išče uprava našega lista spretnega raznašalca oz. kolporterja. Oglasi se je pismo na upravo „Delavske Politike“ v Ljubljani. 23

Naročajte in širite  
**„DEL. POLITIKO“!**

**Kdor želi kupiti prvovrsten in poceni**

**PREMOG**

in sploh kurivo naj ga naroči pri

**„PRODUKCIJI“**

osrednji zadrugi za nakup in prodajo  
r. z. z. o. z.

V LJUBLJANI, Tržaška cesta kolonija „Stan in Dom“.

110

## Naznanilo preselitve.

Cenjenim odjemalcem naznanjam, da sem preselil svojo podružnico iz Prešernove ulice št. 26 v svojo lastno hišo

**Prešernova ulica 14**

poleg mesarja Marčana.

Priporočam se še v nadalje

**Parna pekarna**

Jean Schrey nasl. **Jakob Kavčič.**